

قازانج کتبخانه‌سی
عدد
١

محرری
سابق دارالمعلمین عالیه کمیا معلمی
ملی مجلس کبیر معارف اعضاسندن
محمد خالد

ناصیل زنکین اولورز

بیلنمه‌سی هر کس ایچون لازم اولان اقتصاد دستورلریله قازانج یوللرندن وقازانج کتبخانه‌سنک احتوا ایده‌جکی اثرلردن بحث ایده‌ر .

آیده اون لیرالق بر تصرفدن اون طقوز سنه‌ده ٦١٣٠ واوتوز سنه‌ده ١٩,٧٠٠ لیرالق بر سرمایه حاصل اولور .

استانبول — ١٩٢٧

معرفت مطبعه‌سی

شرق کتبخانه‌سی نشریاتندن

قازانج کتبخانه‌سی

عدد

١

ناصیل زنکین اولورز

محرری

سابق دار المعلمین عالیه کیمیا معلمی ملغی

مجلس کبیر معارف اعضاسندن

محمد خالد

ناشری

باب عالی جاده‌سنده شرق کتبخانه‌سی

صاحبی

محمد قاسم

استانبول : « احمد کامل » مطبعه‌سی

١٣٤٤ - ١٩٢٦

مندرجاتی

قازانج کتبخانه‌سی
رساله
۱

ناصیل زنکین اولورز

برنجی بحث

اقتصاد قاعده‌لری

۱ علم اقتصاد نه‌در ؟

زنکین اولمق، رفاه ایله کچنمك هر کسك دیله‌دیکی بر شیدر. هر شیئك اولدیغی کبی زنکین اولمه‌نك ده بر علمی واردر. بو علمه (اقتصاد) دیرلر .

۲ علم اقتصاد هر کسی زنکین ایده‌رمی؟

علم اقتصاد ؛ هم قازانج یولنی هم قازانجی قوللانمه‌نك ، یمه‌نك اصولنی بیلدیردیکی ایچون بو علمك کوسته‌ردیکی یوله کیده‌نلر کیتمه‌ینلردن زیاده نائل وسعت اولورلر. مثلا چالیشانلر چالیشمایانلردن چوق قازانیر. عینی جنس مالی اوجوز آلان برتاجر بهالی آلاندن زیاده کار ایده‌ر. عینی البسه‌یی بر سنه کیین ؛ آلتی آیده اسکیتوب ییرآتاندن زیاده منتفع اولور . بویله هر ایشده کار ایده‌نلر ، قازانجلرینی تلف واسراف ایتمه‌ینلر کیت کیده مالَلرینی آرتیریرلر ، نهایت زنکین اولورلر .

۳ اقتصادك قواعدینه رعایت مجبوریمیدر ؟

علم اقتصادك قاعده‌لری استثنا قبول ایده‌ر . چالیشمادن زنکین

اولانلر یاخود چالیشوبده آز قازانانلر بولونه‌بیلیر . فقط بونلر بزه هیچ بر وقت دستورالعمل اوله‌ماز. بوحاللر دکیزك دالغاسنه بکزه‌ر. دالغالر ناصیل دکیزك افقی عداولونمه‌سنه مانع اولمییور ایسه مثلامیراث ییه‌رك زنکین اولانلرك موجودیتی‌ده قازانج ایچون چالیشمه‌نك لزومنی انکاره‌سبب تشکیل ایده‌مز. بویله اجتماعی مسأله‌لر اجتماعی نتیجه‌لریله، اجتماعی اثرلریله حل اولونور؟ باقه‌لم! چالیشان قوملرمی ایله‌ری کیدییور، یوقسه تنبل قوملرمی؟ شبهه‌سز چالیشان قوملرایله‌ریله‌یور. اوحالده قاعدهٔ عمومیه چالیشمقدر . تنبللك دکیل !

برده، مادام که، هرشیئك فوقنده اولان قدرك کیمه: چالیشانه‌می؟ تنبله‌می؟ تعلق ایده‌جکی بیلینه‌مییور ومادام که چالیشمق قازانجك اسباب ظاهریه‌سندن بولونییور؛ اوحالده چالیشمق بزم ایچون بر وظیفه اولمق لازم کلیر . اوت ! کندمزك و اولاد وعیالمزك نفقه‌سنی تدارك ایتمك ایچون چالیشمق بورجمزدر .

قدرك سعیمزه موافق دوشوب دوشمه‌یه‌جکی آیری و کیزلی بر مسأله‌در؛ کیزلی وبیلینمه‌ین شیلر هیچ بر وقت بزی چالیشمه‌دن منع ایتمز .

پك مهم اولان بو بحثی داها کوزل آکلاتابیلمش اولمق ایچون بونی حفظ صحت علمنه تشبیه ایده‌بیلیرز . حفظ صحته اعتنا ایده‌ن هرکسك مطلقا چوق یاشامه‌سی، وجودینك صاغلام وخسته‌لقدن سالم اولمه‌سی لازم کلمه‌مك ایله برابر «حفظ الصحه واجب الرعایه بر علمدر» دیرز . وحقیقت‌ده بونده‌در؛ چونکه قواعد صحیه‌یه رعایت ایتمه‌مك یوزندن ضرر کوره‌نلر وصحتلرینه اعتنا ایتمکدن فائده‌مند اولانلرپك چوق، عکسی پك آزدر .

٤ علم اقتصاددن فائده کورمك ایچون احکامنه رعایت شرطدر .

معلومدرکه علملر ایکی دورلودر . بر قسمنده ساده‌جه بیلمك ، بیلدکلرینه اعتقاد ایتمك کفایت ایده‌ر . دیکر قسمنده هم بیلمك ، هم‌ده بیلدیکنی اجرا ایتمك لازمدر . اجراآت اولمادقجه بیلمه‌نك فائده‌سی اولماز . اقتصاد بوایکنجی قسمدندر . مثلا قازانج ایچون چالیشمه‌نك لازم اولدیغنی بیلمك قازانجی حصوله کتیرمز ؛ بالفعل چالیشمق‌ده ایسته‌ر .

کذا مسرفلکك مالی تلف ایتدیکنی ، انسانی فقیر دوشوردیکنی بیلمك انسانی اسرافدن قورتاره‌ماز . مسرفلکدن چکینمك لازمدر .

٥ علم اقتصاد علم اخلاق ایله مناسبتداردر .

قدما اقتصاد نامیله برعلم اورتایه قویمامشلردی . بوعلمك اساسلی قاعده‌لرینی علم تدبیر منزل ، علم تدبیر مدینه کبیناملرله علم اخلاقه تذییل واخلاق کتابلرینه درج ایتمشلردی .

علم اقتصادك کندینه مخصوص قاعده‌لرینك علم اخلاقه تعلقی اولمامقله برابر بر چوق مسائل اخلاقیه‌نك بو علمه کیردیکی ویا مداخله‌ایتدیکی کورولور . بخل واسرفك اقتصادیاتده بویوك عامللردن اولمه‌سی کبی .

٦ اخلاقیات اقتصادیاته حاکم اولمالیدر .

علم اخلاق ایله علم اقتصاد هر بری کندی نقطهٔ نظرینه کوره بر برینه مخالف وضد وصایاده بولونه‌بیلیر . مثلا فنا بر صورتده پاره قازانمق اقتصاداً مردود دکیلدر ؛ یعنی اقتصاد بوکا قارشی‌لاقیددر ؛ اما علم اخلاق بونی قطعیاً رد ایده‌ر . بویله یرلرده حکم ، سوز ؛ ادیان

واخلاقسزلقدر. انك ایچون خیرسزلقله، ناموسسزلقله، حیله کارلقله، شونی بونی آلداتمقله وبی نوعنی اضرارایله غدارانه برصورتده مال قازانمق اصلا جائز دکیلدر.

٧ مال قازانمق ایچون اوچ شی: بیلکی، چالیشمه وسرمایه لازمدر.

علم اقتصادجه بادهوا اولمایان وانسانلرك ایشنه یارایان هرشی مالدر، ثروتدر. مال قازانمق ده؛ قیمتسز برشیئی قیمتلی بر مال حالنه کتیرمك، یاخود بر مالك موجود اولان قیمتنی آرتیرمق دیمکدر. طوپراقدن طاش چیقارمق، طاشی یونتوب ایشله‌یه‌رك قالدیریم طاشی حالنه کتیرمك، تخم اکه‌رك محصول آلمق، برمالی بریردن آلوب اومالك موجود اولمادیغی بریره کوتورمك بونلر هپ قازانجدر.

مال قازانمق ایچون اوچ شی لازمدر:

(١) علم [بیلکی، هنر، معرفت] (٢) سعی [چالیشمق] (٣) سرمایه [چوغالتیلمه‌سی ویا قیمتنك آرتیرلمه‌سی ممکن اولان هردورلو مال وماده‌لر].

بوراده علمك معناسی چوق واسعدر. هردورلو بیلکی بونك ایچنه کیره‌ر. بو معلوماتی صنف صنف آییره‌بیلیرز.

اولاً ــ معلومات عمومیه: اوقومق، یازمق، حساب ایتمك، دفتر طوتارق کار وضررینی آکلایه‌بیلمك.

ثانیاً ــ معلومات قانونیه: یاپاجغی ایشه متعلق قوانین ونظامات عمومیه وتجاریه ومحلیه وضابطهٔ بلدیه احکامنی، مکلف اوله‌جغی قیود وشروط، ویرکی، ورسومی ومعافیت وسائره‌یی اوکرنمك.

ثالثاً ــ معلومات حکمیه وطبیعیه، وفنیه: تجارتده آلاجغی مالك نوعنی وجنسنی، ایسینی کوتوسنی طانیمق صنایعده وچیفتجیلکده

موفقیتله ایش کوره بیلمك ایچون مواد ابتدائیه یه، طوپراغه، مواد واشیانك خواصنه دائر شیلری بیلمك.

رابعاً ـ تهکنیك [صناعی] معلومات: فنی معلوماتك صنایع وزراعته تطبیقندن عبارت اولان وهنر وصنعت دیدیکمز بیلکیلر.

خامساً ـ معلومات اقتصادیه: هرکس کندی شخصیتندن اك چوق کاروقازانج حاصل ایتمك ایچون رعایت ایده جکی قواعدی بیلمك.

سادساً ـ عرف و عادت بیاسه کبی موثرات اقتصادیه یه اطلاع. برمال هانکی موسمده آلینوب صاتیلیر؟ نره دن آلینیر فیئاتی نه قادار در؟ مشتری یه قاچه صاتیله بیلیر؟ مشتری هانکی چشیدلره رغبت ایده ر. مال ناصیل تشهیر اولونور؟ وسائره وسائره.

بو معلوماتك نظری قسملری مکتبلرده اوکره نیلیر. عملی قسملری چیراقلق ایده رك کورکو ایله آلده ایدیلیر وذکا ایله، اوقومقله توسیع اولونور. مکتبلرده نه قادار اوقونورسه اوقونسون، نه قادار عملیات کورولورسه کورولسون موفقیت ایچون بر چیفتلکده، بر باغچه ده، بر تجارتخانه ده، بر صنعتکاهده چالیشارق بر چیراقلق دوره سی کچیرمك الزمدر.

سعیدن مقصد بدنیله چالیشمقدر. رنجبرلك، حماللق، علی العاده عمله لك کبی. مع مافیه علمیله، فکریله چالیشمق ده سعیده داخلدر.

سرمایه: بر مال یا صرف ایدلمك یاخود آرتیرلمق ایچون الده ایدیلیر. صرف ایدیله جك اولان مالل‌ره (استهلاك اشیاسی) دیرلر. آرتیرلمه سی مطلوب اولان مالده (سرمایه) اسمنی ویریرلر. چیفتجینك تخملق بوغدایی سرمایه در. یمك ایچون آییردیغی بوغدایی سرمایه دکیلدر. صاتیلغه چیقاردیغی بوغدایی ده سرمایه در. بونلردن باشقا کیمسه نك ایشنه

یارامایوب هنوز مال صایلمایان فقط مال اولمغه، سرمایه اولمغه قابلیتی اولان شیلرده واردرکه بونلرده ده (ثروت طبیعیه) دیرلر. دکیزلرده کی بالیقلر، سونکرلر، اینجیلر، میدیه وایستریدیه لر، اورمان وقیرلرده کی آغاجلر، میوه لر، چیچکلر، سبزه لر، آو حیوانلری، طاشلر، معدنلر، صولر.. الخ هپ طبیعی ثروتلردندر.

قیمتی اولمایان اشیای طبیعیه قیمت ویرمك یاخود قیمتی اولان بر مالك قیمتی آرتیرلمق مطلوب اولونجه مطلقا بر علم و برسعی صرفه لزوم کورولور وایشته اول وقت اوماده، اومالده (سرمایه) صفتنی آلیر. اومزده یاقمق ایچون آلدیغمز اودون سرمایه دکیلدر؛ اما صندالیه و پارماقلق یاپمق، یاخود صاتمق ایچون آلدیغمز اودون سرمایه اولوب بوحالده بونی ایشله مك، هیچ اولمازسه صاتمق ایچون بر علم و امك صرفه لزوم حاصل اولور.

عملی نتیجه لر:

(۱) لزومی قادار اوقویوب یازمادن، حساب اوکرنمه دن وبر آزده فنی معلومات ایدنمه دن هیچ بر ایشه طوتونمامالی. تجارت وصنعت وزراعت مکتبلرنده اوقویوب حتی عملیاتده کورمه نلر، تحصیل تالیئی اکمال ایده نلر؛ سرمایه لری اولسه بیله، بر مؤسسهٔ تجاریه ده، برفابریقاده بر چیفتلکده، بر باغچه ده چالیشوب عملیات کورمه دن دوغرودن دوغرویه سرمایه

قویارق کندی حسابنه ایش کورمکه‌قالقیشمامالی. یاخود هیچ دکیلسه سرمایه‌سنك قسم جزئیسیله‌اوفاق برایش طوتوب عجمیلك دوره‌سنی ضررسزجه ویاپك آز برضررایله کچیرمکه چالیشمالی، اندن صوکرا ایشنی یاواش یاواش بویولتمه‌لیدر. بردنبره بویوك ایشلره آتیلمق دائما تهلکه‌لیدر. ایش کندی کندینه آچیلمالی، کندی کندینه بویومه‌لیدر.

(۲) قازانجیله حوایج ضروریه‌سنی تدارك ایده‌بیلنلر قازانجنك فضله‌سنی رفاه وسعادت حاصل اولور ظنیله مزینات وفضله اشیا وموبیلیه ایچون صرف ایتمیوب سرمایه‌اولارق قوللانمالیدرلر. زیرا استهلاك اشیاسی دائما قیمتندن دوشر ویا بالکلیه تلف اولور؛ فقط سرمایه دائما آرتار.

٨ قازانج یوللری صنعت، تجارت وزراعتدر.

قازانجك پك چوق یوللری واردر. بو یوللری اوچ صنفه آیرمشلردر: (۱) صنعت، (۲) تجارت، (۳) زراعت.

طبیعی ثروتلری ایشله‌مك، برمالی دورلو شکللره صوقوب ایشمزه یارایاجق باشقا شیلر وجوده کتیرمك صنعتدر: معدنجیلك، اوجیلق، بالیقجیلق، دوغراماجیلق، دمیرجیلك، معمارلق، تنکه‌جیلك، قویومجیلق، پینیرجیلك، نشاسته‌جیلق کبی.

ثروت طبیعیه‌یی،ماللری اولدیغی کیبی بر محلدن دیکرینه نقل ایتمك تجارتدر .

نباتات و حیواناتی اوره‌توب چوغالتمق‌ده زراعتدر .

طریق کسب ، کسب ، قازانج ایشی ، ایش کیبی عمومی تعبیرلر؛ صنعت، تجارت و زراعتدن برینه داخل اولان ایشلرك هر بری ایچون قوللانیلیر .

عملی فائده‌لر :

(١) قازانج یوللرینك هپسی عینی فائده‌یی حاصل ایده بیلیر. مطلق صورتده بری دیکرینه ترجیح اولوناماز . هر کس کندنده هانکی ایشه قابلیت و هوس کورورسه هانکی ایشه چوق عقلی ایره‌رسه او ایشه طوتونمالی و اولادینی ده مستعد اولدیغی ایشه سوق ایتمه‌لیدر.

(٢) قازانج ایچون بر ایشه طوتونمق بورجمزدر . وظیفه‌مزدر. تجارت، زراعت و صنعتدن هیچ بری دیکرندن فضله اعتبارلی دکلدر؛ هپسنك اعتباری بردر. مأمور اولمقده‌ده فضله بر شرف یاخود فضله بر قازانج یوقدر.

ایش طوتمقدن عارلانمق کبر و غرور علامتیدر؛ نتیجه‌سی ده

آچلق، سفیللك وحیثیتسزلکدر. اخلاقه مغایر قازانجلر، پك خسیس ایشلر طبیعی مستثنا.

٩ یالکیز امکله یاخود یالکیز سرمایه‌ایله پاره قازانیله‌بیلیر.

قازانج ایچون هم امك (یعنی علم و سعی)، هم سرمایه لازم اولدیغنی سویله‌مشدك. او حالده یالکیز امکله یاخود یالکیز سرمایه‌ایله قازانج حصولی ممکن اولامایاجغنه حکم ایچون تردد ایدلمز؛ فقط مسئله‌یی علمی و عمومی دوشونمیوبده شخصی اولارق دوشونورسه‌ك یالکیز امك یاخود یالکیز سرمایه ایله پاره قازانیلابیله‌جکنی آکلارز. بش کیشی وار. بونلرك برنده کلیتلی البسه‌لك قماش ایکنجیسنده ایکنه، ایپلك، دوکمه، آستار اوچنجیده ترزیلك آلاتی وار. دردنجی‌ده ترزیلك صنعتنه واقفدر. بونلرك هیچ بری یالکیز باشنه البسه وجوده کتیره‌مز. فقط هپسی برلشیر ایسه سکز اون قات البسه یاپارق هر بری، مقاوله‌لرینه کوره، بر ر ایکیشر قات البسه‌یه صاحب اولورلر.

بو زمانده هم کندی سرمایه‌سنی هم کندی امکنی صرف ایده‌رك قازانج تأمین ایده‌نلر عمومیتله اوفاق چیفتجیلر، کوچوك صنعتکار وصاتیجیلر اولوب دنیانك الك بویوك ایشلری بویوك سرمایه صاحبلرینك وبویوك سرمایه‌لی شرکتلرك النده‌در. هیچ سرمایه‌سی اولمایان هنرورلر، ایشجیلر آیلق ویا کوندەلك ایله بعضاً ده هم اجرت هم تمتعدن پای آلمق صورتیله امکلرینی بونلرك سرمایه‌سی اوزه‌رینه صرف ایده‌رك کندی قازانجلرینی تأمین ایتمکده‌درلر.

بونك کبی بر چوق سرمایه‌دارلرده کرك دوغرودن دوغرویه اورتاقلق طریقیله کرك تشکیل ایتدکلری آنونیم شرکتلر واسطه‌سیله

سرمایه‌لرینی چالیشان آلره تودیع ایله‌یه‌رك كنديلری املك صرف ایتمكسزین بر قازانج الده ایتمكده‌درلر. مملكتمزده اراضی صاحبلریله رنجبرلر آراسنده بویله اورتاقلق صورتیله زراعت اجراسی وحاصلاتك تعامله ویا مقاوله‌یه كوره بینلرنده یاری‌یاری‌یه ویا ایكیلی برلی تقسیمی اصولی جاریدر.

ارباب سعیك سرمایه‌سز ویا پك جزئی و اهمیتسز بر سرمایه ایله قازانج حاصل ایتمه‌لری ایچون باشقا بر یول داها واردر كه اوده (ثروت طبیعیه) اوزه‌رینه املك صرف ایتمكدر. دكیزلرده، كوللرده بالیق آولامق، سونكر چیقارمق، طاغدن اودون كتیرمك، اورمان میوه‌لری وقیر چیچكلری، مانطار وسائره طوپلامق، صو طاشیمق وامثالی ایشلر بوقبیلدندر.

فقط بویله ایشلر زمانمزده آنجاق كویلیلره وشهرلیلرك فقراسنه مخصوص بر واسطهٔ معیشت اولوب ثروت طبیعیه‌نك اك مهم قسملری [معدن چیقارمق، دكیز وقره آوجیلغی، طاش اوجاقلری ایشلتمك، قیاطوزی چیقارمق .. الخ] بویوك سرمایه‌لی شركتلرك، انحصار اداره‌لرینك النه كچمش و سرمایه‌سزلر آرتیق بونلرك خدمتنه كیره‌رك چالیشمق مجبوریتنده قالمشدر.

عملی نتیجه‌لر:

(١) بویوك شهرلرك غلبه‌لك یرلرنده، پیاسه محللرنده، ثروت طبیعیه‌نك بول اولدیغی یرلرده كندی اوفاق سرمایه‌كله كندی حسابكه ایش طوتمغه قالقما؛ اولاً بویوك مؤسسه‌لره كیر؛ آیلقله، اجرتله چالیش!

(٢) آلدیغك اجرتك هپسنی یمه؛ مطلقا بر آزینی آرتیر وجسیم

سرمایه‌لره قاتارق [مثلا آنونیم شرکتلره تودیع ایده‌رك] اوندن‌ده آیریجه بر قازانج الده ایت !

(۳) تجارت وصنعتکده کافی درجه مهارت وملکه تحصیل ولزومی قادارده سرمایه تدارك ایدنجه شهرلرك کنار محلاتنده، قصبه‌لرده، بویوك کویلرده [حاصلی ایشکك رغبت کوره‌جکی یرلرده] کندی سرمایه‌كله کندی حسابکه ایش طوت! اول وقت ایشچیلك حیاتندن زیاده قازانیرسك.

۱۰ امکه (یعنی بیلوب چالیشمغه) قیمت ویره‌ن سرمایه‌در. بالمقابله مالی سرمایه یاپانده امکدر.

بونك خلاصه‌سی امك سرمایه‌یه، سرمایه‌ده امکه محتاجدر. صباحدن آقشامه قدار بوش کزمك هیچ بر فائده ویرمز، فقط صباحدن آقشامه قدار قویون کزدیرمك بر قازانج کتیریر. اومزده یتیشدیردیکمز طاووقلرك فضله قالان یومورطالری، پیلیچلری نه قادار چوق اولسه امك ویریلوب‌ده صاتیلمادقجه بزه بر قازانج حاصل ایده‌مز.

۱۱ سرمایه نه‌قادار چوق اولورسه امكك قیمتی اوقادار آرتار.

معلومات صاحبی چالیشقان بر تاجر یالکیز باشنه بر تجارتخانه آچمش، چالیشیور. اکر بو ذات کونده سکز طوپ قماش آلوب صاتیور ایسه امکنك قیمتی بو قادار قماشدن حاصل اولان قازانج قادار اولور. فقط سرمایه‌سی داها واسع اولوبده – ینه یالکیز باشنه – یومیه سکسان طوپ قماش اوزه‌رینه معامله یاپمش اولسه امکنك قیمتی‌ده اون قات آرتمش اولور.

عملی فائده:

قازانجكك هپسنی ییمه! مطلقا برمقدارینی سرمایه‌یه قات! بویله یاپارسه‌ك كارك دائما آرتار. كارك آرتدقجه شوق وهوسكده آرتار.

١٣ سرمایه چوغالدقجه امكلر تقسیم اولونور.

اوفاق برتارلاسی ایله برچیفت اوكوزی وبراینكی اولان برچیفتجی هر ایشنی كندی كوره‌بیلیر. اوفاق صنعت وتجارتخانه‌لرده‌ده بویله‌در. فقط بویوك چیفتلكلرده بویوك تجارتخانه وصنعتخانه‌لرده برایش مختلف ایشجیلره ویریله‌رك هر بری او ایشك آیری بر پارچه‌سنی یاپار. مثلا بر اویونجاق فابریقاسنده اویونجاقلرك تاختا ودمیر اقسامنی، توتقال ولهم ایشلرینی یاپان، بویالرینی بویایان، قوطولره قویان.. الخ ایشجیلر باشقا باشقادر. جسیم بر انشاآت شركتنده عمله، كاتب، محاسب، فن مأمورلری.. الخ آیری آیری اولدیغی كبی مهندسلرده‌صو مهندسی، الكتریق مهندسی، ماكنه مهندسی، انشاآت مهندسی.. الخ كبی صنفلره آیرلمش بولونورلر.

فائدهٔ عملیه:

(١) پك بویوك بر فابریقا وبر تجارتخانه‌ده چالیشییور ایسه‌ك یالكیز بر ایشه صاپلانوب قالما! مختلف ایشلرده بولون! یوقسه هیچ برشی اوكره‌نه‌مزسك.

١٣ امك ایله سرمایه‌نك قازانجدن حصه‌لری نه‌قاداردر ؟

بعضی ایشـلك امکی آز سرمایه‌سی چوقدر . بعضیسنك بالعکس سرمایه‌سی چوقدر . بعضیسنده ایکیسی‌ده بر کیبیدر . کارپایی‌ده بونلره کوره دکیشیر .

برده ایشجی‌چوق سرمایه آز اولان یرلرده سرمایه‌نك ، سرمایه چوق ایشجی آز اولان یرلرده ایشجینك قیمتی آرتار .

عملی فائده‌لر :

(١) ایشجی ایسه‌ك ایشـجیسی آز اولان ، ایشـجی آرانیلان یرلرده چالیش !

(٢) سرمایه‌ك وار ایسه ایشجیسی چوق ، ایشجی‌اجرتی آز اولان یرلرده ایش یاپ !

١٤ امك [یعنی‌علم وهنر ، چالیشمه] آرتدقجه قازانج‌ده آرتار ؟

ایکی صنعتکارك سرمایه‌لری عینی مقدارده اولدیغی حالده برینك هنری ، بیلکیسی دیکرندن زیاده اولسه‌قازانجی‌ده فضله اولور . بونك کیبی چوق چالیشانك قازانجی‌ده‌آز چالیشاندن زیاده اولور . بولیاقت فرقلری بویوك فابریقا و تجارتخانه‌لرده داها زیاده کوزه چارپار . بو قبیل مؤسسه‌لرده یوکسك معلوماتلی و متفنن ذوات ایله هنرور ایش باشیلری ؛ مستخدمین‌عادیه‌دن وسعی‌وغیرتیله‌تمایز ایده‌ن ایشجیلر ؛ آز چالیشانلردن فضله اجرت آلیرلر . مع‌مافیه سـعي ، هنری ، معلوماتی

آز اولان بعضی کیمسه‌لرك لطف طالعه مظهر اولارق داها زیاده قازاندقلری واقع ایسه‌ده بو کیبی استثنالر علم و سعی قیمتدن دوشوره‌جك بر مقداره بالغ اولامامقده‌در .

عملی فائده‌لر:

(١) ایشلك ایچون لزوملی اولان شیلری طورما اوکره‌ن! بیلکیکی، هنرلرکی آرتیر! بو یولده یازلمش اثرلری اوقو، پیاسه‌یی، سرکیلری کز، دولاش . حاصلی دائما فضله شی اوکرنمکه چالیش!

(٢) بوش دورما کوچك یتدیکی قادار چالیش!

(٣) صنعتکده، ایشکده مهارتك آرتمادقجه ایشکی بویوتمه! صوکرا پشیمان اولورسك!

(٤) ایشچی ایسه‌ك بردنبره چوق اجرت ایسته‌مه؛ ده‌نه‌مه‌دن ویرمزلر . هنرکی، علمکی، چالیشمه‌کی دائما آرتیر؛ اول وقت زیاده اجرت آلیرسك .

١٥ حسن اداره‌دخی بادهوا یعنی آچیقدن بر قازانجدر.

قازانجلری، سرمایه‌لری مساوی درجه‌ده فرض اولونان ایکی صنعتکاردن بری سرمایه‌سنی، فابریقاسنده‌کی، اونده‌کی دمیرباش آلات اشیا و موبیلیه‌سنی، یه‌جکنی، ایچه‌جکنی، حاصلی مالارینی کوزه‌ل قوللانیيور، دیکری ده فنا قوللانیيور؛ تلف، اسراف و خراب ایدییور. و هر آی اولکندن اوتوز لیرا فضله صرفیاتی اولیيور. ایشته حسن اداره صاحبی اولان؛ اولمایانه کوره آیده آچیقدن اوتوز لیرا قازانمش دیمك اولور.

فوائد عمليه

(١) سرمايه كزى، مالكى كوزه‌ل قوللان! تلف، اسراف و زيان ايتمه!

(٢) دميرباش آلتلرينى ايى قوللان! فنا ايشجيلر النه براقما!

(٣) هر نوع مالك ايى اداره ايديلمه‌سى، چوق قوللانيلمه‌سى، حاصلى صرفياتك آزالديلمه‌سى ايچون بر چوق معلوماته لزوم واردر. بونلره دائر كتابلرى اوقو، اقتصاده موفق اولانلردن صور، اوكره‌ن! و لازم اولان شيلرى ياپ، ياپدير.

شايانه دقت بر حساب

آيده اللى ليرا أو مصرفى اولان بر كيمسه حسن اداره ايله مصرفنى قرق ليرايه ايندير مش ايسه هر آى آچيقدن اون ليرا قازانمش اولاجغندن بو پاره‌نك اك آشاغى سنه‌ده يوزده اون قازانج كتيره‌جكنه كوره اون طقوزنجى سنه نهايتنده آيده ٥١ ليرا قازانج كتيره‌ن ٦١٣٠ ليرالق بر سرمايه صاحبى اولور. اوتوزنجى سنه ختامنده سرمايه‌سى ١٩,٧٠٠ و بر آيلق قازانجى ١٦٤ ليرايه يوكسه‌لير.

١٦ مالى اوجوز آلمق آچيقدن قازانجدر.

ايكى تاجردن برى برمالى يوز ديكرى عينى مالى يوز ايكى غروشه آلمش و هر ايكيسى ده يوز اون غروشه صاتمش اولسه اولكى آچيقدن ايكى غروش فضله قازانمش اولور. هر نوع ايشده، امور بيتيه‌ده بو حال واقعدر.

عملی فائده‌لر :

(١) بر مال آلاجغك وقت پیاسه‌یی دولاش ! نره‌ده اوجوز بولورسه‌ك اورادن آل !

(٢) ممکن اولدیغی قادار ویره‌سی‌یه مال آلمقدن صاقین !

١٧ مصارف استحصالیه‌یی آزالتمق آچیقدن قازانجدر .

ایکی صابون فابریقاسی وار . هرایکیسنده‌ده زیتون یاغی، صودا عینی فیئاتله آلینیور . برنجیده بر قیه صابون اعمالی ایچون سکز ، دیکرنده طقوز غروش صرف ایدیلیور . وهرایکیسی‌ده صابونی عینی فیئاتله صاتییور . بوحالده برنجیسی دیکرینه نسبتله قیه‌ده بر غروش آچیقدن بر کار ایتمش اولور . تجارتده ، زراعتده‌ده حال بویله‌در .

عملی فائده‌لر :

(١) ایشی اوکی مصرفه بوغما ! لزومندن فضله آلت، ایشچی قوللانما ، آغیر کرالی ، بنالره رغبت کوسته‌رمه ! ایشچیلرکه استحقاقلرندن فضله اجرت ویرمه ! لزومندن فضله سوس یاپمه !

(٢) صنایع وزراعتده مصارف استحصالیه‌یی آزالتمق ایچون دورلودورلو اصوللر، بولونیور، دورلودورلوما کینه‌لر یاپیلیور . بونلری اوکره‌ن ، کتابلری اوقو ! لازم کلن اصوللری تطبیق ، ایشلرکی اصلاح ایت ! آلتلرکی یکیله !

١ زمان و مصرفی آرتیرمایارق معامله‌یی واعمالاتی چوغالتمق قازانجی آرتیرر؛ بوده آچیقدن کار دیمکدر .

ایکی فابریقاوار . سرمایه‌لری ویومی مصرفلری بر برینك عینیدر. کونده بیکر تنکه قوطو یاپه بیلییورلر. بری هر دورلو مصرفی چیقدقدن صوکرا یکرمیشر پاره کار ایله بیك قوطو صاتییور. دیکری اوتوز پاره کار آلارق کونده آنجاق بش یوز قوطو صاتییور. شوحالده اولکنك قازانجی بش یوز غروشه بالغ اولدیغی حالده ایکنجی یالکیز اوچ یوز یتمش بش غروش قازانمش اولور. تجارتده‌ده دور معامله‌سنی آرتیرمق دورغون صاتیشدن خیرلیدر . بو؛ آز سرمایه‌یی چوق سرمایه‌یه تحویل دیمکدر .

عملی فائده‌لر :

چوق صاتیش یاپوب چوق قازان ! تجارتکی ، اعمالاتکی دوردورما ! بونك ایچون شونلره رعایت ایت :

(١) مشترینك رغبت ایتدیکی ، آرادیغی مالی یاپ ! صات !

(٢) امثالندن فضله فیأت ایسته‌مه ! حتی داها اوجوز صاتمغه بیله غیرت ایت !

(٣) اوجوزجه فقط کلیتلی ، طوپدن صاتیش ؛ پراکنده بهالی صاتیشدن کارلیدر . طوپدن الیجی مشتریلر آرا بول !

(٤) مشتری‌یه حسن معامله ایت ! طارلتما !

(٥) مشتری‌یی آلداتما ! استقامتدن آیرلما که مشتریلرك چوغالسون .

(٦) تعهداتکی کونی کوننه ایفا ایت !

(٦) اعمالاتخانه‌کده‌عینی مصرفله‌چوق اعمالات یاپه‌بیلمك ایچون فنك ترقیاتنی تعقیب وتطبیق ایت . کتابلری اوقو فابریقالوی کز ! بالذات تجربه‌لرده بولون‌ولازم کلن اصلاحاتی یاپ !

(٨) تجارتخانه کی ، صنعتخانه کی احتیاجی اولان یرلرده آچ که صاتیشك چوق اولسون .

١٩ ضرری ویا ضرر احتمالنی دفع ایتمك ویا آزالتمق‌ده کار ایتمك دیمکدر .

بعضی معامله‌لر واردر که کاری چوق کبی کورونور ؛ فقط بوکا مقابل ضرر ایتمك احتمالی‌ده چوقدر . یاخود باشلامش بر ضرروار‌در ؛ آرتمق احتمالی چوغالمشدر . چوق کارایتمك طمعیله ضررلی اولاجغی محتمل بر ایشه کیرشمك وباشلامش و آرتمق احتمالی زیاده‌لشمش اولان بر ضرر وقوعنده مالی الده طوتمق جائز دکیلدر .

فوائد عمليه :

(۱) تجربه ایتمه‌دیکك مشتریلرکه صاقین ویره‌سی مال

یرمه !

(۲) اوزون وعده ایله ویره‌سی‌یه صاتیش یاپمه ! مکرکه

رمایه‌ك پك زیاده اوله !

(۳) چورویوب قوقمق ، بوزولمق ، موداسی کچوب

غبتدن دوشمك ، فیأتی تنزل ایتمك احتمالی زیاده‌اولان

اللاری چوق مقدارده آلما ، یاپما !

٤ چورویوب بوزولاجغی ، رغبتدن دوشه‌جکی تحقق

یده‌ن مالکی ضرر ایله‌ده اولسه صات !

٥ سپارشلرده ایشکی صاغلام طوت ! مالك جنس

نوعنی ، اوصافنی ، فیأت ومقدارینی والحاصل هر شیئنی تثبیت

یت ! مقاوله‌یه باغلا !

٦ طوتدیغك ایشك ، باشقالری چیقارق بالکلیه رغبتدن

دوشه‌جکی تحقق ایده‌رسه ایشکی براقوب باشقا برایشه طوتون !

٧ بولوندیغك یرده مشغول اولدیغك صنعت ویا تجارته

دائر جسیم بر مؤسسه وجوده کتیریلوب رقابت ایده‌میه‌جکك
تحقق ایده‌رسه یاخود بر سببدن دولایی طوتدیغك ایش
اوراده رغبتدن سقوط ایده‌رسه یا رغبت کوره‌جکك باشقا
یره کیت ! یاخود ایشکی دکیشدیر !

٢٠ افراد عائله‌نك چالیشمه‌سی‌ده آچیقدن برقازانجدر.

شهرلیلرمزك فنا عادتلرندن بری چولوق چوجوغمزی بوس
وسفاهته معروض بر حالده براقمقلغمزدر. چیفتجیلرمزه قادین
وچوجوقلری یاردیم ایده‌رلر. اوروپانك بر چوق قصبه‌لرنده اولر
فابریقا کبیدر. فابریقالرك ال ایله یاپیلاجق ایشلرینی اولرده قادینلر
وچوجوقلر یاپارلر. بز چوجوقلرمزی حاضرییجیلکه آلیشدیریرز.
بوشنه بسله‌رز. انلرده ایشله‌مك استعدادندن محروم وحتی ایشله‌مکدن
متنفر اولدقلری حالده بویورلر، یوکسك مکتبلردن چیقار، همان
حکومت مأمورلغنه قوشارلر.

فوائد عمليه:

(١) اوکده چولوق چوجوغنی ایشله‌ت، باغچه‌ك وارسه
اوراده چالیشدیر.

(٢) انلرك قازانجلرینی بیریکدیر، و نمالاندیر. بویودکلری وقت
حاضر بر سرمایه صاحبی اولورلر.

٢١ ایش اوی کشادنده یاخود ایش انتخابنده تخمینی حساب یاپمق لازمدر .

ایشته بوتون اقتصاد قواعدینك تطبیقاتی و عامل و تاجرك مهارتی بو ایشده کوریلور . بویله بر حساب یاپمق عادتا تجارتخانه وصنعتخانه‌نك تخمینی بیلانچوسنی یاپمق دیمکدر .

شمدی یه قادار ذکر ایتدیکمز قواعداقتصادیه‌نك هپ کارقسملری برایشده طوپلانماز . آچاجغك ایش اوینك اداره‌سنده ، طوتاجغك هر هانکی بر ایشده مطلقا هم منفعتلی هم مضرتلی جهتلر واردر . یاپاجغك تخمینی حسابك نتیجه‌سی حقیقی کار وضررك مقداری حقنده سکا بر فکر ویره‌جك وخط حرکتکی کوسته‌ره‌جکدر .

مثال :

صامسونده اون وذخیره تجارتیله مشغولسك ! استانبولده‌ده بر اورتاغك وار . اون بیك چووال لازم . صامسونده چیفت چووالی یتمش ، استانبولده آلتمش غروشه ویریورلر . چووالك نره‌دن تدارکی داها کارلیدر ؟

مصارفك انواعی	مقداری استانبولده غروش	صامسونده غروش
اون بیك چووالك اثمانی	٣٠٠٠٠٠	٣٥٠٠٠٠
دنك یاپمق مصرفی (١٠٠ چووال بردنك)	٦٠٠٠	٧٦٠٠
دنکلرك مغازه‌دن آرابایه تحمیلی دنك عدد ١٠٠	٥٠٠	٠٠٠٠
ریختیمه قادار آرابا اجرتی آرابا عدد ١٧	٠٨٥٠	٠٠٠٠
ریختیم اجرتی	٠٢٥٠	٠٠٠

ریختیمدن واپوره تحمیل اجرتی	٠٥٠٠	٠٠٠
واپور نولی	٥٠٠٠	٠٠٠
واپوردن اسکله‌یه قادار قایق اجرتی	١٠٠٠	٠٠٠
بلدیه‌یه عائد اسکله رسومی	٥٠٠	٠٠٠
اسکله‌دن [مغازه‌دن] آرابایه تحمیل اجرتی	٣٠٠	٢٠٠
دکرمنه قادار آرابا اجرتی	٧٠٠	١٠٠٠
	٣١٥٦٠٠	٣٥٨٩٠٠
مصارف سائره	١٠٠٠	٠٠٠
	٣١٦٦٠٠	٣٥٨٩٠٠

کورولویور که صامسونده برچوق قلم مصرفلر موجود اولمادیغی حالده بیله چواللرك استانبولدن مبایعه‌سنده [٣٥٨٩٠٠ — ٣١٦٦٠٠ = ٤٢٣٠٠] درت یوز یکرمی اوچ لیرا منفعت واردر .

ایکنجی مثال :

برقونسروه فابریقاسی آچمق ایسته‌یورز. بوفابریقانك بروسه‌ده‌می یوقسه مدانیه‌ده‌می آچیلمه‌سی داها کارلی اولور ؟

سبزه بروسه‌دن تدارك اولوناجقدر؛ بروسه‌ده اوجوز مدانیه‌ده پهالیدر.

معمولات مدانیه اسکله‌سندن سوق				
اولنه‌جقدر	مدانیه‌ده	«	بروسه‌ده	«
بنا کراسی	»	»	»	»
عمله یومیه‌سی	بروسه‌ده	«	مدانیه‌ده	»
تنکه قوطی	مدانیه‌ده	»	بروسه‌ده	»
محروقات	»	»	»	»
مغازه آلات ومصارف تأسیسیه‌سی	»	»	»	»

برسنه ظرفنده برقیه‌لك تخميناً اللی بیك قوطی ایشله‌نه‌جكدر.

بروسه ومدانیه‌ده آچیلاجق قونسروه فابریقالرینك برسنه‌لك معامله‌لری موازنه‌سنه دائر حساب تخمینی [۱]

نوع مصارف	بروسه‌ده	مدانیه‌ده
	ليرا	ليرا
۱ بنا كراسی	۱۰۲۰	۰۶۸۰
۲ آلات ومصارف تأسیسه‌نك ٪۵ حسابیله آمورتیسمانی	۱۱۰۰	۰۹۵۰
۳ مع نقلیه سبزه، یاغ، ات وسائره اثمانی	۶۵۰۰	۷۵۰۰
۴ محروقات اثمانی	۰۸۰۰	۰۶۰۰
۵ عمله یومیه‌سی	۴۰۰۰	۴۳۰۰
۶ تنكه قوطی اثمانی	۵۳۰۰	۴۷۵۰
۷ معمولاتك آنبالاژ وواپوره‌قادار نقلیه مصرفی	۳۶۸۰	۲۸۰۰
۸ مصارف سائره	۰۹۰۰	۰۸۵۰
	۲۳۳۰۰	۲۲۴۳۰

بروسه‌ده برسنه‌لك مصرف	۲۳۳۰۰	
مدانیه‌ده «	۲۲۴۳۰	
مدانیه‌ده تأسیسندن حاصل اولاجق منفعت	۰۸۷۰	[۲]

[۱] اشبو حسابی تركیب ایدن مختلف قلملرك هر بری متعدد حساباتك نتیجه وخلاصه‌لری اولوب بورایه یالكیز خلاصه‌لر برقلم اولارق قید ایدلمشلردر. مثلا معمولاتك آنبالاژ یاپیلوب واپوره نقلی مصرفی بوندن اولكی چووال حسابنده كنه مماثل بر چوق مصرفلرك یكونیدر. دیكر قلملرده بویله.

[۲] ایلك سنه‌ده اللی بیك تنكه یاپیلاجغنه كوره قونسروه‌نك بروسه‌ده یاپیلمه‌سی حالنده بر قوطی قونسروه‌نك مدانیه‌ده اعمال اولوناجق برقوطیدن ۱ غروش ۷۴ سانتیم فضله‌سنه مال اولاجغی آكلاشیلیر.

فابریقانك ترتیباتی بونك اوچ مثلی اعمالاته مساعد اولدیغندن مدانیه‌ده آچیلاجق فابریقانك بروسه‌ده آچیلاجق فابریقانککنه نسبتله فضله ثمتمی سنوی ایکی بیك آلتی یوز لیرانی کچه‌بیلیر .

بوحسابده دقت اولوناجق شی بعضی قلم مصارفك مدانیه‌ده وبعضیلرینك بروسه‌ده داها آز اولمه‌سیدر . اکر بز بونلرك هیئت مجموعه‌سنی براقوبده یالکیز بر ایکی قلمنه مثلا سبزه اثماننه ویا عمله یومیه‌سنه اعتماد ایتسه‌ك یا کلمش اولورز . بویاکلمه بزم كار و منفعتمزی آزالتیر حتی ضرر بیله ایتدیرر . مثلا یاکلمه نتیجه‌سنده فابریقامزی بروسه‌ده آچارق اعمالاتمزی استانبول قونسروه‌جیلردن داها بهالی‌یه مال ایدییور و مخرجده بولامییور ایسه‌ك ضرر ایده‌رز . یاخود استانبول ایله رقابت ایده‌بیلیور ایسه‌ك ایلریده مدانیه‌ده آچیلاجق بر فابریقانك رقابتنه معروض قالارق ضرر احتماله دوشمش اولورز .

٣١ توکل واعتدال وصبروثبات ایش صاحبلری ایچون اك بویوك مزیتدر .

نه‌قادار دقت وبصیرتله حرکت ایدیلیرسه ایدیلسین ضرردن قوجنمق ممکن دکیلدر . خاطروخیاله کلمین برچوق سببلر ضرر تولید ایتدیکی کبی بعضاده اوموللادق كارلر اولور . موقت اولسون دائمی اولسون بحران وضرر ایامنده شاشیرمایوب ، تلاشه دوشمه‌یوب صبر وثبات وتوکلی الدن براقمایانلر قازانیرلر وكارلی زمانلرده غرور وغفلته واسراف وسفاهته دالمایوب شکرواعتدال یولنه کیده‌نلر كارلرینی آرتیررلر .

عملی فائده‌لر :

(١) كارینه مغرور اولما ! شکر ایت !

(٢) ضرره مأيوس اولما ! توكل وايشنده ثبات ايت !

ايش صاحبلرنجه بيانه‌سى وياپله‌سى لازم اولان اقتصاد قاعده‌لريله اخلاق دستورلرينك خلاصه‌سى

اقتصاد ؛ داللى بوداقلى بر عملدر ؛ چوق اينجه‌لكلرى واردر . الك مهم واساسلى قاعده‌لرينى بورايه قادار مجملاً يازدق . ايشه باشلامق ايچون بوقادارى يتر . فضله‌سى كتاب اوقومقله ، كوركوايله تدريجاً اوكرەنيليرِ .

دائما كوزاوكنده بولوندورلمق ايچون بوقاعده‌لرله تطبيقات عمليه‌لرينى بوراده خلاصةً يازه‌لم :

١) بر آزايشجيلكله ، چيراقلقله تجربه‌دوره‌سى كچيرمه‌لى وقازانجلك هيسنى صرف ايتميوب دائمابرمقدارينى سرمايه اولمق اوزه‌ره صاقلامالى ، هنر وسرمايه‌سى كافى راده‌يه كلدكدن صوكرا كندى حسابنه ايش طوتمالى .

٢) هركس استعدادينه ، احوال صحيه‌سنه ، ثروت وقدرتنه اويغون اولان ، كنديسنه قولاى كلن وعهده‌سندن كله‌بيله‌جك اولان ايشى انتخاب ايتمه‌لى. ايش طوتمغه اوتانمامالى . ايشه طوتونمق مأمور اولمقدن خيرليدر .

٣) طوتيلاجق ايش خلقك آرزو واحتياجنه‌ده اويغون اولمالى يعنى مشتريسى ورواجى بولوناجغى تخمين اولونان ايشى طوتمالى . بويوك سرمايه‌لرك رقابتنه معروض يرلرده كوچوك سرمايه ايله ايش طوتمقدن صاقينمالى .

رغبت اولونان، اك زیاده کار براقان ماللری آلوب صاتمالی، چیفتجیلر بویله شیلری اکمه‌لی وصنعتکارلر بویله صنایع ایله اوغراشمالی.

٤) ایشه مطلقا اوفاقدن باشلامالی؛ معلومات وسرمایه‌یی دائما آرتیرمالی، وتجربه‌نك کوسته‌ردیکی لزومه تابع اولارق تدریجاً ایله‌ریلتمه‌لی.

٥) سرمایه‌نك هپسنی ماله تحویل ایتمیوب بر مقدار نقد موجود بولونمالی.

٦) معاملاتك منتظم دفترینی طوتمالی و ایش اوینك حسابنی دائما کوز او کنده بولوندورمالی، کاره‌می ضرره‌می کیردیکی بیلنمه‌لی.

٧) بوتون معاملاتده استقامت، حسن معاشرت، سعی وثبات، قناعت، توکل وجسارت رهبر ایدیلمه‌لیدر.

محقق بیلمه‌لیدر که یالانجیلق، حیله کارلق، دولاندیریجلق، کچیمسزلك ترسلك ونوبرانلق، تنبللك، ایشنی باشقالرینك النه براقق، دوامسزلق، قرارسزلق، بدبینلك، قورقاقلق، طمعکارلق ترقی‌یه مانع اولان فنا خویلردندر.

تجارتلرینه کساد عارض اولانلر کندیلرینی یوقلامالی و بو حاله بادی اولان فنا خویلردن واز کچمکه چالیشمالیدرلر.

٨) سپارش اولونان مالك نوع وجنسنی وبالجمله اوصافنی، مقدارینی، ابعادینی، محل وزمان تسلیمنی ومختلف مصرفلرك کیمه عائد اولدیغنی، ویره‌سی‌یه آلیش ویرشده وعده‌سنی ایجه تعیین ایده‌رك مبهم، پروزلی، موجب منازعه بر نقطه براقمامالی.

٩) تاجرلر مالك ایسنی اك اوجوز فیأتله آلمغه، زراع وصنعتکارلر محصولات ومعمولاتنی اك نفیس واك اوجوز اولارق یتیشدیرمکه چالیشمالی.

مالك جنس ونوعنى آكلامق، پياسه فيأتلرينه واقف اولمق، مال آليناجق يرلرى بيلمك، طولاشمق نرده اوجوز بولورسه اورادن آلمق ، قطعى بر مجبوريت اولمادقجه ويرەسى يه مال آلمامق ، چابوق بوزولاجق شيلرى چوق مقدارده آلمامق ، فيأتنك دوشەجكى قوياً ظن اولونان مالى صاتون آلمامق، بالعكس فيأتلرى ترفعه ميال اولان مالارى آلمق، مصارف نقليەيى ممكن اولديغى قادار آزالتمق ، چيفتجيلر و صنعتكارلر ايى تخم و ايى مالزمه قوللانارق ، ماكينه و آلات نافعه استعماليله مصارف استحصاليەيى آزالتەرق محصولات و معمولاتى اهون فيأتله ميدانه كتيرمك ، هر ايشده امتعه ومالزمەنك آلات وادواتك قيريلوب بوزولوب چورومەسنه وانسان وحيوان وماكينه قوتلرينك هدر اولماسنه ميدان ويرمامك ، كرك ايش اونده كرك خانەسنده الك اوفاق برشيئى بيله اسراف ايتمەمك ، مساعى يى قولايلاشديرمق ورغبتى جلب ايلەمك ايچون اشيايى حسن ترتيب وتنظيم ، ومتنوع ايشلرى ايشجيلر بيننده كوزەل تقسيم و وظيفەلرينى لايقيله تعيين ايتمك، هر ايشده اهلنى قوللانمق، ايشجيلرى بوش براقامق ، لزومندن فضله آدم وحيوان وآلت قوللانمامق والحاصل ايش اولرينك حساباتى ، ادارەسى ، اشياسى كوزەل تنظيم اولونوب هيئت مجموعەسى بر قرونومترو كبى ايشلەمك، ممكن اولديغى قادار افراد عائلەنك مساعيسندن ده استفاده ايتمك بو قاعدۀ اساسيەنك تفرعاتندندر .

١٠) مالى دكريله صاتمالى وچوق صاتيش ياپمالى

پياسەيى تعقيب ايدوب رواج وقتنده النده كى مالى دكريله صاتمق يعنى صاتاركن الدانمامغه وضرر ايتمامكه چالشمق ، زياده كار اولاجق ديه مالى بكلتميوب آز كار ايله چوق صاتمق، طوپدن آليجى ودواملى مشتريلر آرامق، يدى وسكزنجى مادەلرده بيان اولونان شرائط دائرەسنده حركت ايدەرك مشترى يى ممنون ايتمك وداعما چوغالتمق ، عيبلى وبوزوقماللرى صاتاركن مشترى يى خبردار ايتمك، فيأتنك دوشەجكى قوياً ظن اولونان، ياخود بوزولوب چوروبەرك دكرينك آزالاجغى متحقق اولان امتعەيى - ضرر ايله ده اولسه - وقتيله الندن چيقارمق ، پك صاغلام اولمايان يرلره ويرەسى يه صاتيش ياپمامق، كويلرده وكوچوك قصبەلرده، كنار محلەلرده صنعت ويا امتعەيى تنوع ايتديروب (مثلا بقاليه، عطاريه، مانيفاطوره، تحافيه، خفافيه... تجارتلرينى ودولكرلك،

طوغرامه‌جیلق ، آرابا وآلات زراعیه اعمال وتعمیرجیلکی ، تنکه‌جیلك ، دمیرجیلك .. صنعتلرینی برلکده اجرا ایدوب] بویوك شهرلرده وپیاسه یرلرنده تدریجاً تقسیم اعمال واختصاص ایشلرینه دوغرو کیتمك ، اشیای تجاریه ومعمولات ومصنوعات ومحصولات صناعیه‌سنی تشهیر واعلان ومحل آخره سوق وصور سائره ایله مخرج [یعنی صاتیلاجق یر ، مشتری] آرامق وسائره .. بو قاعده‌نك فروعاتندندر .

اقتصادیاتده جمعیتلرك ، شرکتلرك ، بلدیه‌لرك ، محلی حکومتلرك ، دولتك وظائفی :

مملکتك اقتصادیاتنی تنظیم ایتمك یعنی اهالی‌یه قازاندیرمق ، چوق قازاندیرمق ایچون جمعیتلره ، شرکتلره ، بلدیه‌لره وحکومتلره ترتب ایدن وظیفه‌لر واردر . بو وظیفه‌لر ، بالخاصه بلدیه‌لرك وحکومتلرك وظیفه‌لری اوقادار مهم ومؤثردرکه بونلر لایقیله ایفا اولونمزسه خلق نه قادار چالیشیرسه چالیشسین مملکتك اقتصادیاتنی بر آدیم ایلری کوتورمك ممکن اولاماز ، ثروت ، رفاه وعمران حصول بولاماز . حتی بعضاً مملکت کیتدکجه کریله‌ر ، فقیرله‌شیر ، خراب اولور . بو ایشلره دائرده بر قاچ سوز یازه‌لم :

آسایشی تأمین ایتمك ـ هرکس مالندن ، جانندن ، حریتندن امین اولوب کیمسه‌نك تجاوزینه اوغرادلمامق ـ محکمه‌لرده ودوائر حکومتده ایشلری کمال سرعت وحقانیتله کورمك وخاطر وکوکلك ونفوذ شخصینك تأثیراتنه میدان ویرمامك ـ فحش ، سفاهت ، عشرت ، قمار ، افیون ، اسرار ، صیتمه ، ورم فرنکی کیبی انسانلرك اخلاقنی ، تعقل وادراك وچالیشمه قدرتلرینی ، مالارینی توکتوب محو ایدن ، نسلی انقراضه سوروکله‌ین ، فقر وضرورت وخرابی کتیردن فنالقلری ، مصیبتلری منع وازاله‌یه چالیشمق ـ ویرکیلری دائما قازانجدن آلوب مسکن کیبی تجارتله علاقه‌سی اولمایان مبانی‌یی ، اوفاق تفك قازانجلری یعنی حوائج ضروریه‌تدارکنه مصروف اولان ثروتلری ویرکودن استثنا ایتمك ـ ویرکیلری سرمایه‌لری خللدار ایتمیه‌جك درجه‌ده آز طرح ایتمك ـ مملکتده انکشافی مطلوب اولان صنایع وزرعیاتی سکز اون سنه‌مدتله هردورلو تکالیفدن استثنا ایلمك ـ

کومروك تعرفه‌لرینی صنایع داخلیه‌یی حمایه ایده‌جك وجهله یاپمق ـ خدمت عسکریه‌یی مملکتك اقتصادیاتنی بوزمایاجق درجه‌ده قیصالتمق ـ آلات جدیده‌یی ماکینه‌لری کومروکدن استثنا ایتمك ـ خام اراضی‌یه یاپیلاجق بنالری ، زرع ایدلمك اوزره آچیلاجق طاغلری وخالی اراضی‌یی ، یاپیلاجق هر دورلو فابریقا بنالرینی بش اون سنه ویرکیلردن معاف قیلمق ـ اجنبی پیاسه‌لردن خلقی خبردار ایتمك ـ صنایع محلیه‌نك اصلاحی وبو اصلاحاتك خلقه اوکره‌دلمه‌سی ایچون متخصصلر وآلتلر کتیروب ایسته‌ینلره مجاناً درس ویرمك ومجموعه ورساله‌لر نشر ایدوب مجاناً طاغتمق ، اجنبی پیاسه‌لرنده آرانان یاخود بر یرده رواج بولمه‌سی مأمول اولان امتعه‌مزك نه کبی شیلر اولدیغنی خلقه بیلدیرمك ـ محصولات ومعمولاتمزی تشهیر وبونلره مخرج تدارکی ایچون دیار اجنبیه‌ده سرکیلر یاپمق ، امتعه‌مز ایچون کندی مملکتمزده سرکیلر ترتیب ایتمك ـ دیار اجنبیه‌ده‌کی ترقیات وکشفیاتدن دائما خلقی خبردار ایله‌مك زراع ، تجار وصنعتکارانك سرمایه تدارکنی ، تصرف اقچه‌سی بریکدیرمه‌لرینی ، بریردن دیکر یره پاره کوندرمه‌لرینی تسهیل ایله‌مك ـ اوقویوب یازمه‌یی ، مکتبلری چوغالتمق ، بالخاصه عمله‌یه مکتبلر آچمق ـ مناقلاتی قولایلاتمق ، اوجوزلاتمق ایچون یوللر ، دمیر یوللری ، قانالر ، اورمان یوللری یاپمق ، نهرلری تمیزله‌مك ، برلشدیرمك ـ زرعیاتی چوغالتمق ایچون باتاقلقلری قوروتمق ، نهر وچایلر واسطه‌سیله اراضی‌یی صولامق .

مأمورلر مستهلکدرلر

صره‌سی کلمش ایکن مأمورلرك عالم اقتصادیاتده‌کی موقعلری حقنده‌ده بر ایکی سوز سویله‌یه‌لم :

زراع تجار وصانعلره یعنی مال دیدیکمز ، ثروت دیدیکمز قیمتلی اشیایی یتشدیرنلره ، یاپانلره ، بر یردن دیکر یره نقل ایدنلره مال قازانان معناسنه (مستحصل) وقازانجلرینی ییینلره (مستهلك) دیرلر . مستحصللرك هپسی مستهلکدر . فقط مستحصل اولمادقلری حالده مستهلك اولان کیمسه‌لرده واردر . حاضر ییجی معناسنه کلمك اوزره (مستهلك) تعبیری بونلر حقنده قوللانلمقده‌در . معلملرك ایش اربابنه

لزومی اولان معلوماتی ویردکلری، طبیبلرک درمانسز خسته‌لری تداوی ایده‌رك ایش کوره‌جك قدرتی اکتساب ایتمه‌لرینه سبب اولدقلری دوشونولنجه معلملرك، طبیبلرك سعیلری ده -ولو بالواسطه اولسون- مال قازانمغه [استحصال ثروته] صرف اولونییور دیمك اولور. بو اعتبار ایله معلملره، طبیبلره یالکیز مستهلك نظریله باقمق دوغرو اولامایاجنی کبی - مملکتك ثروت وعمرانته ومستحصلره اولان بیوك خدمت ویاردیملری سببیله مأمورلری ده مستهلك (حاضر ییجی) عد ایتمك لایق دکیلدر.

بو حاضر ییجیلك تنبللرك صفتیدر.

شوقادارکه مأمورلر لزومندن فضله اولورسه فضله‌سی حاضر ییجی صنفنه داخل اولور.

یاخود مأمورلر وظیفه‌لرینی ایفا ایده‌مزلرسه بونلرده مستهلك صنفنه کیره‌ر.

مستهلك مأمورلر استخدامی ملت وحکومت ایچون ایکی باشلی ضرردر.

اولاً حکومتك مصرفی، اهالینك مکلفیتی آرتار. خلق پاره‌سنی دکیزه آتمش کبی اولور.

ثانیاً بونلر مأمور اولماسه‌یدیلر خارجده چالیشوب مملکته ثروت حاصل ایده‌جکلر وحکومته‌ده ویرکی ورسم ویره‌جکلردی. ایشته خلق بو قازانجدن حکومت‌ده وارداتندن محروم اولمشدر.

بعضاً مأمورین وظیفه‌لرینی کورمدکدن باشقا سوءاستعمال دخی ایده‌رلر: حقلی ایش کورمه‌مك، حقسزی حقلی کوسته‌رمك، مملکتك ایش اربابنی تعجیز ایتمك، رشوت آلمق کبی قانوناً مستلزم مجازات افعالی ارتکاب

ایله‌ین مأمورلر یالکیز مستهلك اولمقله قالمایوب خلقك وحکومتك قازانج وارداتلرینی‌ده آزالتارق مملکته اوچ دورلو ضررلری دوقونمش اولور .

مملکتمزك موقع اقتصادیسی پك پارلاقدر .

بر چوق اسبابدن دولایی بوکون کری قالمش واهالیسی فقیر دوشمش اولان مملکتمز اقتصادجه آز زمانده ترقی ایده‌بیلیر . یعنی چار چابوق زنکینلشه‌بیلیر .

طوپراق کنیش ، منبت ، اقلیم معتدل ومساعددر . دکیزی چوقدر ، اورمان ومعدنلری حیوانات بحریه‌سی والحاصل محصولات طبیعیه‌سی شمدیکنك یدی سکز قاتی نفوسی بول بول کچیندیره‌بیلیر .

بزه لازم اولان ؛ مملکتك وسائطندن استفاده ایتمکی بیلمك یعنی ایش ایچون اقتضا ایده‌ن معلوماتی ایدینمك و چالشمق ومقتصدانه حرکت ایتمك یعنی اسرافدن قاچنمق وحکومت مأمورلری وظیفه‌لرینی بحق ایفا ایتمکدر .

اکر بز بونلری یاپارسه‌ق ثروتمز پك آز زمانده پك چوق آرتار : تکرار ایده‌لم : زنکین اولمق ایچون شو دستوره توسل ایتمه‌لی :

« بوش طورمایوب چالشمق ، مال قازانمق و مالنی قوللانمق ایچون لازم اولان علمی تحصیل ایتمك — عمرینی ، مالنی بیهوده تلف واسرافدن قطعیاً مجانبت ایله‌مك — فضله قازانجی سرمایه اولارق قوللانمق . »

شونلر : اقتصادیاتمز ایچون چوق مضر شیلردر . بونلری وامثالنی ترك ایتمدکجه یاقامزی فقر وضرورتدن قورتاراماییز : عشرت محللرنده فحش یرلرنده سرخوشلقله ، فحشیاتله وقت کچیرمك — کیجه‌لری

عشرت قمار، اکلنجه، دانس ولعبیات ایله اوغراشوب اویقوسز قالمق، یورغون دوشمك ـ آفیون ، اسرار ، تنباکو وتوتونه مبتلا اولمق ـ دوکونلرده کوسته‌ریش ایچون مااللرمزی دوکوب صاچمق ـ مودا ابتلاسیله‌قازانجنی‌اوسته باشه،سوسه صرف ایتمك ـ ایشی‌حقیر کورمك ـ کبر وغروره مغلوب اولمق ـ ایشنده حیله‌یه قاچمق ـ ثباتسزلق ایتمك وسائره وسائره ...

علمك قدری بویوکدر وقازانج ایچون تأثیری پك چوقدر .

بوعادتا جلدلرله کتاب دولدورمغه شایان بربحثدر. هانکی ایشمزه باقسه‌ق اونده مطلقا آز چوق بر علم کوررز .

دنیانك اك بویوك ترقیاتی ، اك بویوك ثروتلری هپ علمدن دوغمشدر .

اعمال واستحصال یوللری کوندن کونه اصلاح اولونیور. ایشلر آزالدیلییور : اوچ ایشجینك اوچ دورلو عملیات ایله یاپدیغی بر شی بوکون برایشجی طرفندن برعملیه‌ایله یاپیلابیلییور. مدتلر قیصالدیلییور. بر هفته‌ده یاپیلان بر ایش بر ساعتده، حتی یدی سنه‌ده میدانه کلن برشی یکرمی درت ساعتده یاپیلییور . عینی زمانده ایشـلرك مقداری سکـز ، اون ، اللی، یوز قات داها زیاده‌آرتییور. فیأتلر تنزل ایدییور حاصلی ما کینه‌لر ، دورلو آلتلر یاپیلارق اعمالات، محصولات ، تجارت عقللره حیرت ویره‌جك درجه‌ده چوغالدیلییور .

ملل مختلفه‌نك اقتصاد ایستاتیستیقلری تتبع ایدیله‌جك اولورسه بونلرك کوسته‌ردیکی رقملر اقتصادیاتك ، ثروتك ترقیات فوق‌العاده‌سنه جانلی دلیللر تشکیل ایده‌ر.

بو عظیم ترقیات اقتصادیه‌نك اسبابی نه‌در ؟

بونك باشلیجه ایکی سببی واردر. برنجیسی و الك مهمی علم وفنك ترقیات فوق‌العاده‌سی ، ایکنجیسی استحصالاتك کاملاً صرف ایدیلمه‌یوب مهم برقسمنك تصرف ایدیله‌رك سرمایه‌نك دائما آرتیریلمه‌سیدر. بزده کرك شخصاً کرك ملتجه ترقی ایده‌بیلمك ایچون بو ایکی شیئه محتاجز .

علمسزلك ، هنرسزلك یوزندن صنعتلرمز ، چیفت ایشلرمز ، تجارتلرمز پك کری وابتدائی قالمشدر. خارجه اخراجاتمز پك محدوددر. حکومتك حمایه‌سی اولماسه رقابت اجنبیه المزده قالانلری‌ده بوسبوتون انقراضه اوغراتاجقدر .

اوحالده برنجی درجه علمه ، هنرصنعت ومعرفت قازانمغه چالیشمالی‌یز.

سفاهت و اداره‌سزلك‌ده بزی بویوك فلاکتلره سوق ایتمش ، فقیر دوشمه‌مزه سبب اولمشدر . کزمك ایچون مانغالنی تجره‌سنی ، ودوکون درنك ایچون اوینی دکاننی صاتانلر ، ذوق وصفا واکلنجه‌یه طالوب سرمایه‌سنی توکه‌تنلر ، ایرادلرینی اللرندن چیقارانلر نادراتدن دکیلدر .

اولرمزده‌کی دوکم صاچم ، ییوب ایچمك کیمك خصوصنده‌کی اسراف واداره‌سزلك همان عمومیدر. مثلا هپمز اومزه یاغ ، صابون ، محروقات ، منسوجات آلیرز ؛ فقط بونلرك نه آلمه‌سنی نه قوللانمه‌سنی نه‌ده هانکیسنك کارلی اولدیغنی بیلمه‌یز. ساده یاغ دییه مخلوط آلیرز ، یمك پیشیریرکن یاغی یاقار یاغاقدن چیقاریرز ، اودون یاقار کوللرینی آتارز ، صوکرا بولاشیق ایچون صابون صرف ایده‌رز ، چماشیر ایچون صودا آلیرز وباغچه‌مزده‌کی چیچکلر ، میوه‌لر ایچون اوروپانك پوتاسلی

کوبره‌لرینه پاره دوکه‌رز. پاموق منسوجاتی کتن ویا یوك، اوتی ایپك دیبه آلیرز. اوفاق بر لکه‌یی چیقارامایه‌رق البسه‌مزی ترك ایده‌رز. چاقی، بیچاق، مقاص وامثالی آلتلری، صوبا بورولرینی حسن محافظه ایده‌مه‌یه‌رك چورودورز. کوبره مقامنده باغچه‌مزده یاخود محروقات اولارق صوبالرمزده، مانغاللرمزده قوللانیلابیله‌جك سوپرونتیلری قابوقلری سوقاقلره آتارز وسائره وسائره؛

بویله اداره‌سزلکدن اوغرادیغمز ضررلربعضاً سوء اعتیاد وسوء اخلاق یوزندن ایسه‌ده اکثریتله جهلدن متولددر. اون پاره‌لق، یکرمی پاره‌لق برکار وضرری هیچ عدایده‌رك «آدم سنده! بوندن نه اولور؟» دیبه‌رك مهمسه‌مه‌مزلك نه فنا شیدر.

بو؛ «آدم سنده بر قدح راقیدن نه اولور؟» دیمه‌نك عینیدر. اونوتمامالیدرکه اك مشهور عیاشلر، عیاشلرك یاپدقلری اك بویوك جنایتلر ویا اوغرادقلری اك بویوك فلاکت وخسته‌لقلر ایلك قدحدن ایله‌ری کلمشدر.

اجدادمز بزه (داملایه داملایه کول اولور) دیبه کوزه‌ل بر مثل براقمشلردر. ایشته بز بوکارعایت ایده‌لم. و بر داملایی اسراف ایتمه‌نك بیله کناه اولدیغنی بیلوب اسرافدن قطعیاً چکینه‌لم. واداره علمنی اوکره‌نه‌لم. اول وقت کوره‌جکسزکه فوت ایتمکده اولدیغمز کوچوك منفعتلر المزده قالارق، اوغرامقده اولدیغمز کوچوك ضررلر اورتادن قالقارق ادارهٔ بیتیه‌مزده کلی برتصرف تأمین ایده‌رزکه بو؛ اداره‌مزی تضییق ایتمکسزین تماماً آچیقدن حاصل اولاجق بر کاردر.

بوصورتله حاصل اولاجق کارك مقداری عائله‌لرك تربیه و اعتیادلرینه ومعلوماتلرینه کوره تبدل ایده‌جکنده شبهه یوقدر.

بزم تخمينمزه كوره فقير عائله لرك، اقتصادسزلق سببيله اولان، ضررلرى صرفياتلرينك لااقل يوزده اوتوزينى بولور. وسط حاللى عائله لرده يوزده يكرميدن آشاغى دوشمه ز. زنكينلرده يوزده اوندن يوزده يوز وحتى ايكى اوچ يوزه قادار تحول ايده ر.

ايمدى اورتا حاللى بر عائله بويله لكله آيده اون اون بش ليرا قازانسه چولوق چوجوقده چاليشارق آنلرده درت بش ليرا الده ايتسه فنامى اولور؟

الحاصل هر دورلو قازانجلرمزك قسم اعظمنى علم ويره جكدر. او حالده ادارۀ بيتيه ده، ايشده تصرف يوللرينى، اداره اصوللرينى كتابلردن اوقويالم وبيلنلردن صورالمده بهمه حال اوكره نه لم.

٣

قازانج كتبخانه سنى تشكيل ايده جك آثار حقنده معلومات.

قازانج كتبخانه سنك موضوعلرى

قازانج ايچون دوشونمكده اولديغز شيلرى اوفاق اوفاق رساله لر شكلنده نشر ايتمكى فائده لى بولدق. مقصدمز خلقه ايشنى دونديرمك ايچون لزومى اولان علمى، فنى معلوماتى ويرمك، زراعت، صنايع وتجارته عائد ترقياتى بيلديرمك و قازانجى حسن اداره ايتمه نك يوللرينى اوكرتمكدر. صنايع، تجارت وزراعتك خرده لرينه، فنك درين بحثلرينه دالمق، هر كسك ياپامايا جغى شيلرله اوغراشمق ايسته ميورز. ذاتاً بوكا كوجمزده يتمز.

مقصدمزى لايقيله ايضاح ايتمش اولمق اوزه ره بر مثال كتيره لم:

صابون هپمزك قوللانديغمز بر ماده‌در . صابونی یاپمق ، ایسنی فناسنی طانیمق ، قوللانمه‌سنی بیلمك آیری آیری بحثلردر .

اعمالات قسمی بویوك بر صنعتدر . بوکون فنه موافق بر صابون فابریقه‌سی تأسیس ایتمك یوکسك معلوماته توقف ایتمکله برابر عمومه لازم برشی دکیلدر . بویله بر فابریقه یاپمق ایسته‌ینلر کتاب اوقومقله بوایشی کوره‌مزلر؛ بهمه‌حال متخصص مهندس وصنعتکارلره مراجعت مجبوریتنده بولونورلر. ایشته فائده‌سی خصوصی اولاجغی ایچون صابون اعمالنه دائر بر اثر نشری مقصدمزدن خارجدر .

حال بوکه صابونك جنس ونوعنی، خالصنی قاریشیغنی، ایسنی فناسنی طانیمق وتصرفکارانه بر صورتده استعمالنی بیلمك هرکس ایچون فائده‌لیدر ؛ چونکه بومعلوماتی ایدنمش اولان بر کیمسه فنا صابون آلان، آلدانان بوشنه صابون صرف ایده‌ن کیمسه‌یه نظراً هیچ اولمازسه یوزده اوتوز راده‌سنده آچیقدن بر قازانج حاصل ایتمش اولور . ایشته بوبحثلرك فائده‌سی عمومی اولدیغندن بونلر بزم مقصدمزه داخل اولور.

کتبخانه‌یی تشکیل ایده‌جك اثرلرك تصنیفی .

کتبخانه‌یه داخل اولاجق رساله‌لری موضوعلرینه کوره بروجه زیر تصنیف ایده‌رز .

١) ایش صاحبلرینه لزومی اولان معلومات عمومیه: اعمالاتخانه، چیفتلك وتجارتخانه‌لرك معاملاتی حسابلرینی طوتمق، بیلانچولرینی یاپوب کار و ضررلرینی بولمق — اعمالاتخانه و تجارتخانه‌لرك مکلفیت قانونیه ونظامیه‌لریله معافیاتنی وبونلرك اصول اداره‌لرینی کوسته‌رمك.

۲) قوای طبیعیه وثروت طبیعیه‌دن نه‌صورتله استفاده ایدیله‌جکنی مبین مباحث : زراعته یارایان طوپراقلری ، صنایعده مستعمل کیل ، جام قومی ، پورسلن ، وبویایی ویرن طوپراقلری ، کوبره کبی قوللانیلان طوپراقلری ، دکرمن طاشی ، قالدیرم طاشی ، کرچ طاشی ، بیلکو طاشی وامثالی ایشه یارایان طاشلری ، طوپراقده‌کی دمیر ، کوموش ، باقیر ، جیوه ودیکر قیمتلی معدنلری ، کوکرت ، پترول ، معدن کوموری وسائره‌یی ، اورمان آغاجلرینك ، قیرلرده‌کی اوتلرك ، چیچکلرك ، کوکلرك انواعنی ، دکیزده‌کی بالیقلری وقره‌ده‌کی آوحیوانلرینی ومنبع صولرینك انواعنی طانیمق بونلرك نه‌یه یارادقلرینی ونه کبی قیمتی حائزاولدقلرینی بیلمك وسائره ..

۳) زراعت وصنایع زراعیه : طوپراقلرك انواعی واصلاحی ـ کوبره اعمالی ، صنعی وکیمیوی کوبره‌لر ـ عملیات زراعیه ـ یکی آلتلر واستعماللری ـ سبزه باغچه‌لری ـ میوه آغاجلری ـ آشیجیلق ـ ایپك بوجکی ، کوکرجین ، قویون وایناك بسله‌مك ـ آریجیلق ـ تره یاغی ، قایماق ، پینیر ، یوغورت نشاسته ، سرکه ، پکمز اعمالی ـ قونسروه‌لرك انواعی .

٤) صنایع مختلفه : طوز اخراجی ـ کرچ ، چیمنتو ، صوکرجی ، کوموری ، صنعی وکیمیوی کوبره‌لر ، توتقال ، طوغله وکیره‌مید ، طوپراق وپورسلن اوانی ، حیوانی ونباتی ومعدنی وکیمیوی بویالر ، یاغلی وصولی بویالر اعمالی ـ هردورلو عطریات ، عطرلی صولر ، روحلر ، مینا وصیر اعمالی ـ قالای ، یالدیز ، قاپلامه (غالوانوپلاستی) فوطوغرافی ، ورنیك ، مرکب اعمالی .

۵) محصولات طبیعیه ومعمولات صناعیه‌نك انواع واجناس مختلفه‌سنی وبونلره مواد سائره قاریشدیره‌رق یاپیلان حیله کارلقلری طانیمق ، آکلامق که فنون طبیعیه‌نك بعضی تطبیقاتنی وبالخاصه علم

کیمیانك (تفتیشات، معاینه وتحلیل) وفن تجارتك (امتعه) بحثلرینی احتوا ایلەر .

بو قسم غایت واسع و هردرلو امتعهٔ تجاریه‌یی جامعدر . برقاچ مثال : اون ، یاغ ، چای ، قاقاو ، سوت ، صابون ، موم ، پترول ، بنزین ، محروقات ، قالای ، بویالر ، طوز ، کل یاغی ، شکر ....

٦) چالیشـوب الده ایتدیکمز هردورلو موادك احتیاجمزی دفع ایتمك ایچون ناصل قوللانلمه‌لری لازم کله‌جکنه و بونلردن اعظمی استفاده‌نك نه‌صورتله تأمین اولوناجغنه‌دائر معلومات که اوفاق مقیاسده بر چوق صنایعی واقتصاد واداره بیتیه‌نك اك اساسلی مباحثنی جامعدر :

معدندن، اخشابدن،طوپراقدن، جامدن، یوکدن، ایپکدن کتن وکنویردن مصنوع ومنسوج هر درلو اشیانك حسن انتخابی وبونلرك کیر، پاص، ولکه‌دن وچورومکدن وقایه‌سی ـ بونلره عارض اولان پاص ، لکه وکیرلرك صورت ازاله و تطهیری ـ منسوجاتی کورك و دریلری ، مشینلری کووه‌لرك و آغاجلری قوردلرك تعرضندن وقایه ایتمك ـ معدن ، کاغد ، طوپراق آغاج ، طوپراق وجامدن یاپلمش هردرلواوانیٔ بیتیه‌نك قیریقلرینی یاپیشدیرمق، بونلری تعمیرایله‌مك ـ منسوجات ومعدن واخشاب وسائر شیلری بویامق، جلالامق اوطه‌لرمزی اك صحی واك اوجوز بر صورتده ایصتمق ، تنویر ایتمك ایچون آلات ومحروقات انتخاب ایتمك ـ باغچه‌لرمزی تنظیم ولازم اولان کوبره‌یی مجاناً تدارك ایله‌مك ـ عائله‌لر ایچون لزومی وقولای برصورتله‌یاپلمه‌سی ممکن اولان اوفاق مقیاسده صنایع بیتیه : عائله قونسروه‌لری : سرکه، ترشیلر، رچللر، مربالر ، شروبلر ، ، ازمه‌لر، میوه قورولری، پستیللر باصدیرمه، صوجوق، سبزه قونسروه‌لری سبزه‌قوریلری،صالاموره‌لر ، یومورطه ، ومیوه‌محافظه‌سی ـ ترزیلك ، تنکه‌جیلك ، مارانغوزلق ، دولکرلك ـ نباتات طبیه‌نك صورت احضاری ـ وسائره وسائره ...

بو قادار متنوع موضوعلر اوزه‌رینه رسـاله‌لر یازه‌بیلمك یالکیز

باشنه باشاریلاجق ایشلردن دکیلدر. بز تجربه وعلممزك لاحق اولدیغی موضوعلر ایله ارباب اختصاصك آثارندن ترجمه‌سنه کندمزده اقتدار کوردیکمز مباحثی یازاجغز. دیکرلرینی‌ده اختصاص صاحبلرینه براقیر وانلرك بودورلو نشریات ایله ملتمزی اویاندیرمه‌لرینی تمنی ایله‌رز.

، موضوعلرك تحریرنده اتخاذ اولوناجق مسلك

بز علمی مقاله‌لری خلق ایچون یازمق ایسته‌دیکمزدن یالکیز ایلك تحصیلی کورمش، حتی ساده‌جه اوقور یازار برکیمسه‌یه هانکی شیلری نه‌صورتله آکلاتمق ممکن ایسه اویله یازاجغز. لسان دائما آچیق وساده اولاجقدر.

خلق ایچون یازیلاجق فنی مباحثده اصطلاح مسأله‌سی چوق مهم برموقع اشغال ایده‌ر. فن اصطلاحلری اویله برطاقیم کلمه‌لردرکه چوق کره بر ایکی سطرلق بر قاچ جمله ایله آنجاق آکلاتیلا بیله‌جك بر معنایی افاده ایده‌رلر. بو کلمه‌لری قوللانمق، بالخاصه تکرار اولوناجق ایسه، سوزی چوق قیصالتیر. هم‌ده بونلرك فن لساننده‌کی معنالری غایت معین وقطعی اولدیغی ایچون یاکلیش تلقیلره‌ده میدان ویرلمامش اولور. مثلا (صلب) کلمه‌سی طبیعاتده صو کیبی آقیجی هوا کیبی اوچوجی اولمایوب برقابه قونمادیغی حالده محافظه‌سی ممکن اولان شیلری بیلدیره‌ن برتعبیر مخصوصدر، براصطلاحدر. بو کلمه‌یی قوللاندیغمز زمان مقصدمزی حقیله افاده ایتمش، آکلاتمش اولورز. بونی تورکجه‌لشدیره‌جکز دییه (قاطی) کلمه‌سنی استعمال ایتسه‌ك سوء تفهمه یول آچمش اولورز؛ چونکه قاطی طاش کیبی صلابتی زیاده اولان شیلری بیلدیرر. تره‌یاغی کیبی جسملره قاطی دییه‌مه‌یز.

ایشته فن اصطلاحنك فائده‌سی بودر .

فقط (حرارت مخصوصه) کیبی، (وولت) کیبی، (آمپر) کیبی اصطلاحلر ایله (صلب) کلمه‌سی آراسنده بر فرق کوریورز . بونلر هروقت دکیل نادراً قوللانیلان ، ولونقصان اولسون ، باشقا کلمه‌لرله آکلاتیلماسی ممکن اولمایان ، داها آچیقجه‌سی فن بیلمینلره دائما یابانجی قالاجق اولان کلمه‌لردر .

بو ایکی دورلو اصطلاحدن استعماللری اولدقجه تعمیم ایتمش وهرکسه اوکره‌تیلمه‌سنده چوق فائده ملحوظ بولونمش اولانلرینی فن معنالرینی برکره ایضاح وتعریف ایده‌رك خلق لسانه‌مال ایده‌جکز ویری کلدکجه بونلری قوللاناجغز . علم وفن اربابنه مخصوص اولان ایکنجی نوع اصطلاحاتی خلق لسانه قاتمقده شمدیکی حالده بر فائده کوره‌میورز . بونلرك مفهومنی افاده خصوصنده بر مجبوریت حاصل اولورسه آنی کلمه‌ایله، اصطلاح ایله دکیل مناسب وکافی تعریفات وایضاحات ایله آکلاتمغه چالیشاجغز .

علمی عملیه وتجربه‌لرك انتخابی .

نتیجه‌لری پك قطعی اولماسه‌بیله یاپیلمه‌سی قولای اولان عملیات وتجربه‌لری پك صحیح وقطعی فقط زیاده قاریشیق ، مغلق ومشکل اولان عملیات وتجربه‌لردن داها خیرلی ، داها فائده‌لی بولویورز . بناءً علیه ـ بر سبب مجبر اولمادقجه ـ کوچ وزور عملیه‌لری یازمایاجغز؛ دائما اك قولای وهرکسك یاپابیله‌جکی شیلری کوستره‌جکز . مثلا بر تجربه‌نك هم طوز روحی ، هم سرکه ایله یاپیلماسی ممکن ایسه بز

سرکه ایله اجراسندن بحث ایده‌جکز ؛ چونکه طوز روحی هریرده بولونماز ؛ لکن سرکه هریرده قولایجه تدارك ایدیله‌بیلیر .

عملیات وتجاریك تنوعی

بعضاً ایسته‌نیلن نتیجه‌یه بر قاچ صورتله واریلابیلیر . وبونلرك هربرنده باشقا برقولایلق، باشقا برفائده بولونابیلیر. بویله یرلرده تنوعه رعایت ایده‌جکز. تاکه هرکس کندینه قولای کلنی یاپسین ، یاخود متنوع تجربه‌لره کیریشه‌رك نتیجه‌یه داها قناعتله، داها امنیتله وارسین .

خصوصی آلات واجزا استعمالنی مجبوری قیلان تجربه وعملیاتلرك فعلاً اجراسنی تأمین ایچون دوشوندیکمز چاره

بعضی شیلرك اجراسی ؛ تدارکی مشکل اولان آلات واجزایه لزوم کوستره‌بیلیر و عینی زمانده بونلری یاپمقده فناً بر ضرورت ویا اقتصاداً بویوجك برمنفعت کورونور. بونلری طبیعی یازاجغز؛ فقط اصل مقصد لزومی اولان آلات و اجزانك الده ایدیله‌رك عملیاتك اجراسیدر. حال بوکه چوق کیمسه‌لر؛ بونلرك نره‌ده بولوندیغنی وفیاتنی وناصل تدارك اولوناجغنی بیلمزلر. بناءً علیه بوخصوصلره دائردوغریدن دوغرویه ویاقارئلرمز طرفندن آرزووطلب وقوعنده معلومات ویره‌رك استفادهٔ مطلوبه‌نك حصولنی تسهیله چالیشاجغز .

الك فائده‌لی ظن ایتدیکمز رساله‌لر الك اول نشر اولوناجقدر .

یازاجغمز بحثلری علمی برترتیب ایله یازاجق دکیلز. دائما اهالینك استعداد واحتیاجنی، مملکتمزك حالنی دوشونه‌رك عموم ایچون، مملکت

ایچون اڭ نافع اڭ کارلی ومعهذا اجراسیده اڭ قولای اولانلری ترجیح ایده‌جکز .

متقاعد ، معزول بر چوق مأمورلر، ضابطلر ایچون سرمایه‌سز ویا اوفاق تفك سرمایه ایله توسل ایدیله‌بیله‌جك مسلکلر ، قیز و ارککك چوجوقلرمز ایچون فائده‌لی اولاجق و سرمایه‌سزجه یاپیلابیله‌جك ایشلر ، افراد عائله‌نك هدر اولوب کیده‌ن مساعیسندن ایدیله‌بیله‌جك استفاده‌لر، باغ باغچه واراضی صاحبلرینك اوفاق تفك تجارت و صنایع اربابنك بر چوق کار تأمینی ایچون یاپاجقلری اصلاحات ، حوایج ضروریه‌مزی آلیرکن ، قوللانیرکن تأمین ایده‌بیله‌جکمز منفعتلر بوکونك اڭ مهم واڭ عاجل احتیاجلرندن اولدیغی جهتله اڭ اول بونلره تعلق ایده‌ر بحثلرله اوغراشاجغز .

مع مافیه متعدد قارئلرمز طرفندن وقوع بولان طلب وآرزولر عمومی منافعه دلالت ایده‌جکندن بو آرزولری‌ده سرعتله تطمینه چالیشاجغز .

آیده بر رساله چیقارمق ایسته‌یورز

رساله‌لرمز موقوت دکیلدر. شمدیلك تخمیناً آیده بر دانه نشرینی دوشونیورز . اکر رغبت کوروروسه‌ك آیده ایکی اوچ دانه‌سنی چیقارمغه چالیشیرز. بو اثرجکی محترم قارئلرم رغبتله قارشیلارلرسه اوتوز سنه اول (عملی ونظری کیمیای عضوی) یی یازارق آچمق ایسته‌دیکم بو چیغیرده دوام ایچون محرر عاجزی محتاج اولدیغی لطف تشویقه مظهر ایتمش اولورلر .

محمد خالد

DATE DUE

30 505 JOSTEN'S			

فياتى ١٢ بچق غروشدر .

قازانج كتبخانه‌سنك ترجيحاً نشر اولوناجق كتابلرى :

١) تجارتخانه كشاد و اداره‌سى ٢) اعمالاتخانه‌لرك تأسيسى و اداره‌سى ٣) چيفتلك اداره‌سى واقتصاد زراعيه ٤) صنايعده‌مستعمل كيل طوپراقلر ٥) زراعته الويشلى طوپراقلر و قيصير طوپراقلرك اصلاحى ٦) طبيعى كوبره‌لر ، صنعى كوبره‌لر واعمالاتى ٧) آنتيمون آرسه‌نيق ، دمير ، باقير، جينقو، بيرنوت ، قالاى قورشون جوهرلرى ٨) جيوه ، كوموش ، آلتون و پلاتين جوهرلرى ٩) كرج طا- شلرى، كرج چمنتو ، صوكره‌جى اعمالاتى ١٠ منبع و معدن صولرى ١١) صابون ١٢) سبزه باغچه‌لرنك تنظيمى ١٣) ميوه باغچه‌لرينك تنظيمى ١٤) او باغچه‌لرندن ناصل استفاده اولونور؟ ١٥) آشيجيلق ١٦) آريجيلق ١٧) قونسروه اعمالاتى ١٨) اولر ايچون قونسروه اعمالاتى ١٩) ياغلى وصولى بويا اعماللرنده قوللانيلان بويالر ٢٠) معدنى ، نباتى، حيوانى وكميوى بويالر وبونلرله منسوجاتك بويانمه‌سى ٢١) عطريات و عطرلى صولر ٢٢) ورنيك اعمالى ٢٣) مركب اعمالى ٢٤) كيل معمولاتى ٢٥) امتعهٔ تجاريه‌نك و اولرده مستعمل اشيانك معاينه‌سى ٢٦) لكه‌لرك چيقاريلمه‌سى ٢٧) غالوا نوپلا[illegible] و قالاى ٢٨) او اشياسنك حسن محافظه‌سى و تلف اولا[illegible] استفاده تأمينى ٢٩) اولر ايچون الك تصرفلى محروقاتك [illegible] اولر ايچون الك لزوملى اولان احتراق آلتلرى : صوبالر ، [illegible] ٣١) اولرده تنويرات ٣٢) صنايع بيتيه .

HALID. NASIL ZENGIN OLURUZ.

